

ZLATKO VITEZ, osnivač i umjetnički ravnatelj Glumačke družine Histrion, kao predsjednik Vijeća za kazališnu djelatnost Grada Zagreba, odobrio je financiranje histrionske predstave te obilježavanja 50 godina svoga umjetničkog rada. Sve je po zakonu, ali je ministrica kulture zbog ovakvih slučajeva najavila izmjene

Apsurdni zakon: Zlatko Vitez i Histrionima dodijeli

Tekst **TAMARA BORIĆ** Fotografije **SAŠA ZINAJA I PIXSELL**

Zlatko Vitez, osnivač i umjetnički ravnatelj Glumačke družine Histrion, sam je sebi dodijelio 350.000 kuna za potrebe histrionske predstave i za obilježavanje pola stoljeća njegova rada. Prema Zakonu o kulturnim vijećima, Vitez kao predsjednik Vijeća za kazališnu djelatnost Grada Zagreba odlučuje, uz još četvero članova - Zoran Mužić, Ivica Prlender, Dora Delbianco i Vojin Perić - o financiranju svih kazališnih projekata u Zagrebu. No kad se glasovalo o histrionskim projektima ili projektima vezanih uz njegov rad, Vitez je izašao iz prostorije. On je u listopadu 2017. imenovan predsjednikom Vijeća

za kazališnu djelatnost Grada Zagreba. Upravo je pod njegovim predsjednikovanjem to vijeće odobrilo financiranje histrionskih projekata ili projekata izravno povezanih s njim. Za predstavu Histriona "Uspjeh preko noći" to vijeće odobrilo je financiranje u iznosu od 250.000 kuna, za obilježavanje 50 godina umjetničkog djelovanja Zlatka Viteza odobreno je 80.000 kuna, a Vijeće kojem je on na čelu odobrilo je financiranje i monografije "Pola stoljeća umjetničkog i društveno-političkog rada Zlatka Viteza" s 20.000 kuna. To je ukupno 350.000 kuna koje je Vitez odobrio - Vitezu.

Za komentar je Nacional pitao Viteza, ali Ured za odnose s javnošću Histriona je rekao da "Vitez

nije imao vremena odgovoriti na pitanja jer je imao previše obaveza oko proba za novu predstavu i Gumbekovih dana."

TEDI LUŠETIĆ, PROČELNIK ZAGREBAČKOGA GRADSKOG UREDA ZA KULTURU, detaljnije je pojasnio da je Vitez imenovan predsjednikom Vijeća za kazališnu djelatnost temeljem prijave na Javni poziv za predlaganje članova Kulturnih vijeća, a koji je objavljen u listopadu 2017. Sukladno Zakonu o kulturnim vijećima članovi Vijeća imenuju se na četiri godine:

"Javni poziv za predlaganje članova Kulturnih vijeća raspisao je Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport, na temelju članka 6. Zakona o

➤ ZLATKO VITEZ NA PITANJA NACIONALNA NIJE IMAO KOMENTAR, VEĆ SE ISPRIČAO VELIKOM GUŽVOM I MANJKOM VREMENA ZA KOMENTAR

➤ TEDI LUŠEĆIĆ, PROČELNIK GRADSKOG UREDA ZA KULTURU, KAŽE DA VITEZ SVOJIM DOSADAŠNJIJIM DOSTIGNUĆIMA I POZNAVANJEM PROBLEMA VEZANIH UZ UTVRĐIVANJE I PROVEDBU KULTURNE POLITIKE MOŽE PRIDONIJETI OSTVARIVANJU CILJEVA ZBOG KOJIH SU VIJEĆA OSNOVANA

Zlatko Vitez sam sebi i dodao 350 tisuća kuna

kulturnim vijećima i članka 5. Odluke o osnivanju kulturnih vijeća. Sukladno Javnom pozivu na koji su se mogle javiti javne gradske ustanove kulture, udruge kulture i umjetnosti i druge pravne osobe s područja kulture i umjetnosti kao i samostalni umjetnici, za članove vijeća imenuju se kulturni djelatnici i umjetnici te drugi stručnjaci koji svojim dosadašnjim dostignućima i poznavanjem problema vezanih uz utvrđivanje i provedbu kulturne politike mogu pridonijeti ostvarivanju ciljeva zbog kojih su vijeća osnovana. Podsjećamo kako je, sukladno kriterijima za imenovanje, Zlatko Vitez odabran jer je u svom višegodišnjem radu kao glumac i redatelj te utemeljitelj i umjetnički direktor Glumačke družine Histrion, svojim dostignućima i višegodišnjim radom nesporno

VITEZ JE U VIJEĆU
koje se sastoji od još
četvero članova. Kad
su preostala četiri
člana vijeća glasovala
o financiranju
histrionskih
projekata, Vitez je
izašao iz prostorije

upoznat sa svom problematikom vezanom uz utvrđivanje i provedbu kulturnih politika."

LUŠEĆIĆ JE REKAO DA JE VITEZ U KAZALIŠTU odigrao stotinjak uloga i uz glumački posao režirao tridesetak predstava, bio ministar kulture, savjetnik za kulturu predsjednika države, zastupnik u Županijskom domu Sabora i predsjednik HDDU-a. Što se tiče financiranja projekata Glumačke družine Histrion, Lušetić ističe da su putem programa Javnih potreba u kulturi za 2019. financirana spomenuta tri programa Glumačke družine Histrion. Također, s pozicije Kazališne i plesne djelatnosti financirani su i projekti - 34. zagrebačko histrionsko ljeto na Opatovini, predstava "Fine strine s Opatovine" sa 680.000 kuna, Gumbekovi dani - XII. Međunarodni dani kabarea

sa 60.000 kuna te VIII. Bobijevi dani smijeha - međunarodni festival komedija sa 60.000 kuna. To znači da su Vitezovi Histrioni iz druge stavke dobili još 800.000 kuna.

Lušetić nastavlja: "Sukladno Zakonu o kulturnim vijećima, članku 10., a koji propisuje da član vijeća ne može sudjelovati u raspravi i izuzet je od odlučivanja vijeća o pitanju koje se odnosi na umjetnički ili kulturni projekt u kojem sudjeluje on ili s njim povezane osobe, ili se odnosi na kulturni ili umjetnički projekt koji je predložila pravna osoba u kojoj član Vijeća ili s njim povezane osobe imaju vlasnički ili osnivački udio ili sudjeluju u njezinom upravljanju, Zlatko Vitez nije sudjelovao u odlučivanju vezanom uz financiranje programa Glumačke družine Histrion".

OVA U NAJMANJU RUKU NEOBIČNA PRAKSA da članovi nekih kulturnih vijeća sami sebi dodjeljuju novac, kako najavljuju iz Ministarstva kulture, mogla bi se uskoro promijeniti jer je u planu izmjena zakona.

Marija Šiško za Nacional je rekla: "U Ministarstvu kulture odluke se donose sukladno važećem Zakonu o kulturnim vijećima. Najavljen je rad na novom Zakonu o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi, kada će se razmotriti koji će se točno postupci urediti ili mijenjati, kako bismo izbjegli moguće arbitrarno tumačenje zakonskih odredbi".

Rada Borić, zastupnica Nove ljevice u zagrebačkoj Gradskoj skupštini i članica skupštinskog Odbora za kulturu, upoznata je s ovim činjenicama i smatra da bi Vitez trebao dati ostavku na svoju funkciju:

"Zakon o kulturnim vijećima u nadležnosti je Ministarstva kulture pa Odbor za kulturu nije raspravljao o mogućim izmjenama. No slažem se da je zakonska odredba suspektna, ona zadovoljava formu ali neće, nužno, spriječiti sukob interesa. Već je za vrijeme bivše ministrice kulture Andree Zlatar Violić iz zakona izbačena odredba o sukobu interesa, tako da ne čudi da kao posljedicu imamo da i predsjednik Vijeća za kazališnu djelatnost dodjeljuje sredstva sam sebi, odnosno svome kazalištu, kao i za tisak monografije o svome radu. Ono što je također sporno je, uz izbor članova kulturnih vijeća koje bira odnosno potvrđuje politika - ministar ili pročelnik, njihova tek savjetodavna uloga. Vrlo često, odnosno najčešće, izvršna vlast ne poštuje odluke kulturnih vijeća, već stavlja 'potpis i pečat' radeći značajne izmjene - i to ne samo financijske. Znamo kako je to izgledalo za 'ministriranja', iako kratkoga, ali s dalekosežnim posljedicama, ministra Hasanbegovića. Pritom se ne podržavaju 'nepoćudni' projekti, ali se uvijek nađe mjesta za još poneki projekt, naslov ili kazališnu predstavu koji su ostali 'ispod crte' kod dodjele sredstava, a politika se postavlja iznad struke i odluka donesenih od kulturnih vijeća".

RADA BORIĆ KOMENTIRALA JE i sporni članak zakona koji omogućuje izlazak iz prostorije člana vijeća o čijem se projektu glasuje:

"Vitez se kod odlučivanja ponašao u skladu s

■ RADA BORIĆ, ZASTUPNICA NOVE LJEVICE U ZAGREBAČKOJ GRADSKOJ SKUPŠTINI I ČLANICA SKUPŠTINSKOG ODBORA ZA KULTURU

člankom 5. Zakona o kulturnim vijećima koji kaže da član vijeća ili predsjednik vijeća mora otići ili izaći iz prostorije tijekom glasovanja o projektima koji se tiču kuće kojoj je na čelu ili njega osobno. To je dakle 'pravni okvir', ako hoćete i za glasanje o sredstvima, ali često je tek održavanje privida o nemanju sukoba interesa".

Rada Borić kaže da je Hrvatska mala zajednica i ne treba unaprijed optuživati članove kulturnih vijeća da sredstva dodjeljuju "sebi ili svojim", ako su članovi birani kao stručnjaci za određeno područje, a nisu članovi vijeća koje bira ili potvrđuje politika, ministar ili

gradski pročelnik. Uvijek će se, kaže, u neke vijeću dogoditi da će neki član morati odlučivati o sredstvima za svoju instituciju ili projekt, ili projekt suradničke ustanove ili kolege:

"NE SAMO ČLANAK 5. ZAKONA već i minimum pristojnosti nalaže izlazak iz prostorije kada se odluka donosi. Iako to nije garancija da ostali članovi neće 'uzeti u obzir' ne samo značaj projekta, već i preporuku politike ili utjecaj člana koji je napustio prostoriju pri odlučivanju ili pak zbog kolegijalnosti. Vitez je, svi znamo, tridesetak godina u različitim, često iznimno utjecajnim, 'ulogama' u kulturi, dobro umrežen s onima koji odlučuju u i o kulturi, a govori se da i danas ima važan utjecaj u Gradskom uredu za kulturu. Tako da ne čudi niti izbor u Vijeće za kazališnu djelatnost, a ovakva odluka dodjele sredstava za predstavu nije presedan, više je pravilo. U kazališnim krugovima se godinama prepričava da je bio član žirija kad je dobio Nazorovu nagradu za 'Ujaka Vanju'. A čini se da smo zaboravili i da je kino Kozara preuređeno u kazališnu dvoranu s idejom da tamo igraju nezavisne grupe i privatna kazališta, no Vitez je to naprosto prisvojio, a gradonačelnik Bandić kasnije blagoslovio. Dodijeliti samome sebi, odnosno za svoju monografiju, 100.000 kuna ne bih ni komentirala. Iz pristojnosti. Bi li trebao dati ostavku? Naravno. Razloga ima više, uključujući primjere diskriminacije prema kolegicama glumicama, osobama

'BI LI VITEZ TREBAO DATI OSTAVKU?

Naravno. Ali ostavku ne očekujem. Jer jesu li nam nedavno ostavku ponudili i ministri, od Krstičevića do Nade Murganić i Kujundžića', kaže Rada Borić

koje boluju primjerice od epilepsije - 2015. je i pokrenuta peticija za njegovu smjenu, a tada bio savjetnik gradonačelniku za kulturu. Ali ostavku ne očekujem. Jer, jesu li nam nedavno ostavku ponudili i ministri, od Krstičevića do Nade Murganić i Kujundžića. Neki od njih su bili u sukobu interesa, a drugi rade očiglednu štetu hrvatskom zdravstvenom i socijalnom sustavu".

TOMISLAV STOJAK, ZASTUPNIK HNS-a u zagrebačkoj Gradskoj skupštini, smatra da predsjednik Vijeća za kazališnu djelatnost ne bi smio biti aktivno uključen u rad bilo koje kuće koja se bavi kulturom, kako bi se izmaknula svaka sumnja u moguće netransparentnu dodjelu gradskih sredstava: "Činjenica da netko izlazi iz prostorije za vrijeme glasanja ne znači puno, samo se daje dojam transparentnosti, a ima li ga u stvarnosti pokazuju odluke Vijeća. U tom kontekstu se zalazem za promjenu dotičnog članka koji to regulira na sadašnji način".

OSIM TRI PROJEKTA VIJEĆA na čijem je čelu Zlatko Vitez, Histrioni su dobili još 800.000 kuna iz stavke Kazališne i plesne djelatnosti, što je ukupno milijun i 150 tisuća kuna ove godine

Još u srpnju 2017., sad već prije gotovo dvije godine, Nacional je pisao o apsurdnoj praksi da članovi kulturnih vijeća, ili onih koje imenuje Ministarstvo kulture ili jedinica lokalne uprave, ujedno odlučuju o financiranju vlastitih projekata, knjiga, predstava, događanja. Ali tijekom glasanja o financiranju njihovih projekata - kako stoji u zakonu - članovi na koje se to odnosi iziđu iz prostorije, dok preostali članovi vijeća daju svoj glas o pojedinom projektu. Takva je praksa, a u srpnju 2017. riječ je bila o natječaju Ministarstva kulture za otkup knjiga za narodne knjižnice, kao posljedicu imala to da je Kristian Novak, hvaljeni pisac koji je tad bio član Kulturnog vijeća za knjižnu, nakladničku i knjižarsku djelatnost Ministarstva kulture, dao ostavku na to članstvo nakon teksta u Nacionalu. Tad je to vijeće odlučivalo o financiranju njegove knjige "Ciganin, ali najljepši" i Novak je izašao iz prostorije dok su preostala četiri člana vijeća glasovala o financiranju te knjige za otkup za knjižnice - i taj novac odobrili. Iako je sve bilo zakonito, Novakova ostavka na članstvo u tom vijeću ipak je pokazala da se Zakon o kulturnim vijećima mora mijenjati i da se ovakve stvari ne bi smjele događati.

Pravobraniteljica: Histrioni su Petru Težak spolno diskriminirali i poslat ću im nadzor'

Zlatko Vitez i Histrioni imaju još jedan problem. Kako je Nacional prvi pisao, glumica Petra Težak tužila je Glumačku družinu Histrion i Zlatko Viteza pravobraniteljici za **ravnopravnost spolova** **Višnji Ljubičić** zbog spolne diskriminacije. Glumica tvrdi da je izbačena iz predstave "Uspjeh preko noći" 20-ak dana prije premijere zato što je ostala u drugom stanju. Iako im je, kako je rekla, sve na vrijeme najavila, da bi se nekoliko mjeseci kasnije koliko je planirala igrati tu ulogu, mogla naći alternacija, Histrioni odnosno Zlatko Vitez izbacili su je iz projekta. Histrioni su sve njezine tvrdnje demantirali, ali pravobraniteljica je prošlog tjedna donijela odluku. Petra Težak bila je diskriminirana zbog trudnoće i **majčinstva**. Kako je rekla Višnja Ljubičić za Nacional, ovo je prvi put da je taj ured donio ovakvu odluku kad je riječ o umjetničkim krugovima: "Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova" ranije nije zapimala pritužbe iz područja umjetnosti, a vezano uz diskriminaciju temeljem trudnoće i majčinstva pa ranije nije niti postupala po takvim pritužbama. Sukladno čl. 23. Zakona o ravnopravnosti spolova, u obavljanju poslova iz svoga djelokruga pravobraniteljica je ovlaštena upozoravati, predlagati i davati preporuke. Tijelo kojem je pravobraniteljica uputila upozorenje, prijedlog i/ili preporuku - u konkretnom slučaju to je Glumačka družina Histrion - dužno je pisanim putem obavijestiti pravobraniteljicu o mjerama i radnjama poduzetim u skladu s upozorenjem, prijedlogom i preporukom najkasnije u roku od 30 dana od dana primitka upozorenja, prijedloga i preporuka pravobraniteljice. U slučaju nedostavljanja navedene obavijesti u propisanom roku, pravobraniteljica je ovlaštena tražiti provođenje nadzora nad radom Glumačke družine Histrion i to od tijela koje obavlja nadzor nad njihovim radom.

Napominjem kako Petra Težak može daljnju zaštitu svojih prava ostvarivati pred nadležnim sudom i to u okviru antidiskriminacijskog sudskog postupka pri čemu može koristiti i mišljenje pravobraniteljice. Veza uz navedeno, napominjem kako čl. 30. Zakona o ravnopravnosti spolova govori o sudskoj zaštiti te isti propisuje kako svatko tko smatra da mu je na temelju diskriminacije povrijeđeno neko pravo može podnijeti tužbu redovnom sudu opće nadležnosti. U slučajevima navedene diskriminacije osoba koja se smatra oštećenom može zahtijevati naknadu štete po propisima obveznog prava o odgovornosti za štetu". Ni Histrioni niti Zlatko Vitez nisu željeli komentirati ovaj slučaj, a ako ne odgovore na odluku pravobraniteljice u roku od 30 dana, ona bi mogla zatražiti provođenje nadzora nad njihovim radom. Ta odredba jako je važna 33-godišnjoj glumici Petri Težak koja je zadovoljna odlukom pravobraniteljice, ali moguće je da će svoju zadovoljnost tražiti i na sudu. Posebno ako Histrioni ustraju na tome da nemaju komentara: "Iako su me mnogi odgovarali od toga da prijavljujem Histrione i Viteza, u isto vrijeme sam dobila dosta

GLUMICA PETRA TEŽAK NE ISKLJUČUJE MOGUĆNOST SUDSKE TUŽBE PROTIV HISTRIONA

poruka kolegica i kolega koje su doživjeli slične stvari i koji su mi dali podršku u svemu ovome. Postoji mogućnost da podnesem i sudsku tužbu, ali onda ću tražiti i naknadu štete. Naime, ja sam zbog proba za predstavu "Uspjeh preko noći" iz koje sam izbačena nakon što sam priopćila da sam trudna, otkazala neke druge projekte za koje sam dobila ponude. Isto tako, plaćala sam dadilju za svoju kći za vrijeme koje sam provodila na probama, plaćala sam parking, bilo je tu troškova. Objašnjenje Histriona da ulogu seksualne žene ne mogu igrati zbog trudnoće nema smisla jer se meni tek sad, dakle tri mjeseca nakon što sam objavila da sam trudna, nazire trbuščić. Dakle, mogla sam bez ikakvih komplikacija i problema igrati predstavu, kao što još uvijek igram predstave u nekim kazalištima. Imala sam namjeru igrati ulogu Karen u siječnju i veljači, ali mi je to bilo onemogućeno i diskriminirana sam zbog trudnoće, što je potvrdila i pravobraniteljica. To sam prije svega napravila zato što se trebamo prestati bojati javno izreći kad nešto nije dobro. Nadam se da će ova situacija spriječiti ili barem umanjiti buduće slučajeve".